

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

**ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ПРИ ОДЕСЬКОМУ ІНСТИТУТІ
ПрАТ «ВНЗ «МАУП»**

Циклова комісія з загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін

Затверджую:

Директор Фахового коледжу при
Одеському інституті ПрАТ «ВНЗ
«МАУП»

Ольга ЖОВНЯК

2026 р.

Схвалено на засіданні циклової
комісії з загальнонаукових,
соціальних та поведінкових
дисциплін

Протокол №2 від «24» лютого 2026р.

Голова циклової комісії

Алла **НЕРУБАССЬКА**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія України

Спеціальність

D3 Менеджмент

Освітньо-професійний ступінь

фаховий молодший бакалавр

Освітньо-професійної програми

«Менеджмент»

Одеса 2026

Розробник силабусу навчальної дисципліни:

Костенко Ростислав Валерійович –викладач циклової комісії з менеджменту

(підпис)

Викладач:

Костенко Ростислав Валерійович –викладач циклової комісії з менеджменту

(підпис)

Силабус розглянуто на засіданні циклової комісії з менеджменту

Протокол № 2 від «24» лютого 2026 р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Історія України
Шифр та назва спеціальності	<u>D3 Менеджмент</u>
Освітньо-професійний ступінь	<u>Фаховий молодший бакалавр</u>
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	<i>3 кредити/90 год</i> <i>Лекції: 20</i> <i>Семінарські заняття: 14</i> <i>Самостійна робота студентів: 56</i>
Терміни вивчення дисципліни	<i>III семестр</i>
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://odessa.maup.com.ua/pro-koledj/obovjazkovi-osvitni-komponenti-opp-menedzhment/

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

П.І.Б. викладача	Костенко Ростислав Валерійович
Кваліфікаційна категорія	
Посада	викладач циклової комісії з менеджменту
Дисципліни, які викладає викладач	Історія України, Культурологія
Контактна інформація викладача	
Е-mail:	music_connoisseur@proton.me
Контактний телефон	
Телефон циклової комісії (зовнішній, за наявності)	(048) 723-23-21
Портфоліо викладача на сайті циклової комісії/коледжу (за наявності)	https://odesa.maup.com.ua/kostenko-rv/

Анотація курсу. Курс спрямований на формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про історичний процес на українських землях від найдавніших часів до сьогодення. Особливий акцент робиться на розумінні державотворчих процесів, еволюції громадянського суспільства, формуванні національної ідентичності та демократичних цінностей, що є невід'ємною складовою світогляду сучасного фахівця-управлінця.

Предметом вивчення дисципліни є закономірності та особливості політичного, соціально-економічного та культурного розвитку українського народу, становлення української державності, а також боротьба за права і свободи людини на різних історичних етапах.

Метою вивчення дисципліни є озброєння студентів знаннями про історичне минуле України, формування історичної пам'яті, національної свідомості та патріотизму; виховання поваги до демократичних цінностей, верховенства права та прав людини.

Завдання курсу:

- Вивчення основних етапів формування та розвитку української держави.
- Аналіз історичних подій через призму боротьби за громадянські права та свободи.
- Осмислення ролі видатних історичних постатей у розвитку суспільства.
- Розвиток навичок критичного аналізу історичних джерел та оцінки суспільно-політичних процесів.
- Формування здатності застосовувати історичний досвід для аналізу сучасних суспільних та управлінських проблем.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання та уміння, набуті студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни «Історія України», забезпечують успішне засвоєння інших дисциплін, орієнтованих на формування професійних компетентностей, зокрема: «Основи філософських знань», «Культурологія», та інших.

Засвоєння змісту навчальної дисципліни:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

СК2. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Результати навчання:

РН1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН10. Демонструвати навички самостійної роботи, критики і самокритики, відкритості до нових знань.

РН11. Здійснювати пошук, збирання, оброблення й аналізування інформації у професійній діяльності.

РН12. Демонструвати навички командної роботи, лідерства для налагодження комунікації у професійній діяльності.

Зміст дисципліни:

Курс складається з двох змістових модулів:

1. Від витоків державності до козацької доби.
2. Україна в боротьбі за незалежність (XIX–XXI ст.).

Змістовний модуль 1. Від витоків державності до козацької доби

Тема 1. Вступ до курсу. Стародавня історія: від появи людини до слов'ян.

Тема 2. Київська держава (Русь-Україна): становлення та розквіт.

Тема 3. Політична децентралізація Русі та Королівство Руське.

Тема 4. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польщі.

Тема 5. Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ.

Тема 6. Національно-визвольна війна середни XVII ст. та Гетьманщина.

Тема 7. Українські землі у XVIII ст.: обмеження та ліквідація автономії.

Тема 8. Культурно-релігійне життя та освіта в Україні (XI–XVIII ст.).

Змістовний модуль 2. Україна в боротьбі за незалежність (XIX–XXI ст.)

Тема 9. Українське національне відродження у XIX – на початку XX ст..

Тема 10. Українська революція 1917–1921 рр. Спроби державотворення.

Тема 11. Україна в міжвоєнний період: модернізація та трагедія Голодомору.

Тема 12. Друга світова війна: український вимір та рухи Опору.

Тема 13. Україна в другій половині ХХ ст.: від «відлиги» до Незалежності.

Тема 14. Сучасна Україна: державотворення, Революції та відсіч агресії.

Тематика практичних занять

1. Етногенез українців та перші державні утворення.
2. Державність Русі-України: внутрішня та зовнішня політика.
3. Королівство Руське: спадкоємність та виклики.
4. Українські землі «під скіпетром» Литви та Польщі.
5. Феномен Запорозької Січі.
6. Українська козацька держава Богдана Хмельницького.
7. Трагедія «Руїни» та спроби відновлення єдності.
8. Українське національне відродження ХІХ ст.
9. Визвольні змагання 1917–1921 рр..
10. Трагічні сторінки міжвоєнного періоду.
11. Україна у Другій світовій війні.
12. Від «хрущовської відлиги» до розпаду СРСР.
13. Декларація про державний суверенітет та Акт проголошення незалежності України: історико-правовий аналіз.
14. Конституція України 1996 року: закріплення демократичних цінностей, прав та свобод людини.
15. Сучасне громадянське суспільство в Україні: Помаранчева революція та Революція Гідності.
16. Героїчний спротив українського народу збройній агресії РФ: консолідація нації та європейська інтеграція.

Технічне обладнання/програмне забезпечення – мультимедійний проєктор та комп'ютер для проведення аудиторних та семінарських/практичних занять, доступ здобувачів до Інтернету, історичні карти.

Форми та методи контролю.

Форми контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

- поточний контроль,
- виконання самостійної роботи (індивідуального завдання),
- підсумковий (семестровий) контроль.

Поточний контроль на аудиторних заняттях проводять систематично з метою з'ясування рівня розуміння, засвоєння та оволодіння навчальним матеріалом здобувачами.

Основними формами проведення такого виду контролю є: усне або письмове опитування на практичних, семінарських та лекційних заняттях; тестування тощо.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді виконання письмової контрольної роботи.

Контроль за виконанням самостійної та/або індивідуальної роботи дозволяє виявити вміння здобувачів працювати з науковими джерелами, добирати та узагальнювати матеріали.

Основними формами контролю самостійної роботи є: оцінювання оглядів наукових публікацій за визначеною тематикою; підготовка рефератів, есе; виконання науково-дослідних робіт тощо.

Семестровий контроль - це підсумкове оцінювання навчальних досягнень здобувача передвищої освіти за семестр, яке проводять у формі заліку або іспиту (відповідно до навчального плану).

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://surl.li/ijygzp>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕСТ8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C	задовільно	
68-74	D		
60-67	E	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
35-59	FX		
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

Критерії оцінювання самостійної роботи:

- змістовність – 3 бали

- відповідність темі та вимогам оформлення – 2 бали.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 5 балів.

Самостійна робота перевіряється під час практичного заняття або на консультації.

Критерії оцінювання модульного контролю.

№	Критерії оцінки знань студента, виявлених під час проведення модульного контролю	Кількість балів
1.	Студент в процесі письмової відповіді дає правильні відповіді на всі поставлені запитання, виявляє високий рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу. Викладає свою відповідь системно та логічно, упевнено і правильно аргументує власну позицію, робить висновки, тощо.	25
2.	Студент має належний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповіді дає, переважно, правильні, однак допускає певні неточності у визначеннях правових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує відповідь або правильно відповідає лише на половину поставлених запитань, тощо.	15
3.	Студент має задовільний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповідає, але не на всі, допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує або правильно дає відповіді на 1/3 (одну третину) поставлених запитань тощо.	10
4.	Студент дає неправильні відповіді на всі поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання тощо.	0

Максимальна кількість балів - 25 балів.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань (рефератів, контрольних домашніх завдань тощо)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна оцінка (у балах)
1	Формулювання мети і завдань роботи	3
2	Складання плану, чіткість і послідовність викладу матеріалу	5
3	Обґрунтоване розкриття проблеми, аналіз різних інформаційних джерел (наукових видань, навчальної літератури, періодичних видань, матеріалів мережі Інтернет), критична та незалежна оцінка різноманітних точок зору, позицій, аргументів	12
4	Зв'язок з реальною практикою, аналіз діяльності окремих організацій, конкретних проблемних ситуацій	4
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання поставлених завдань, творчий підхід до виконання ІНДЗ	4
6	Якість оформлення роботи	2

Орієнтовна структура індивідуального завдання: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Максимальна кількість балів – 30 балів.

Теми для індивідуального завдання:

Змістовний модуль 1. Від витоків державності до козацької доби

1. Трипільська культура як унікальний феномен: аналіз господарського життя, вірувань та причин зникнення.
2. Дипломатична діяльність княгині Ольги: перші кроки на шляху міжнародного визнання Київської держави.
3. «Руська Правда» Ярослава Мудрого: порівняльний аналіз із тогочасним європейським законодавством (напр., «Салічна правда»).
4. Роль династичних зв'язків київських князів у формуванні геополітичного статусу Русі-України в Європі.
5. Данило Романович — перший король Русі: боротьба за західний вектор розвитку та протистояння Орді.
6. Литовсько-руська держава: аналіз концепції «ми старовини не рушимо, а новини не вводимо» в управлінні українськими землями.
7. Люблінська унія 1569 р.: цивілізаційний вибір та наслідки для релігійного і культурного життя України.
8. Виникнення козацтва: соціально-економічні причини та роль перших Січей у захисті українських кордонів.
9. Військове мистецтво запорозьких козаків: аналіз стратегій сухопутного та морського бою (на прикладі походів Сагайдачного).
10. Богдан Хмельницький як державотворець: формування адміністративного апарату та податкової системи Гетьманщини.
11. Переяславська рада 1654 року: міфи, реальність та аналіз «Березневих статей» як юридичного документа.
12. Іван Мазепа — політик і меценат: спроба виходу з-під московського протекторату та підтримка української барокової культури.

13. Конституція Пилипа Орлика 1710 року: аналіз принципів розподілу влади та ідеї державного суверенітету.

14. Києво-Могилянська академія як інтелектуальний центр Східної Європи в XVII–XVIII ст.

15. Ліквідація Запорозької Січі та автономії Гетьманщини: причини, механізми та доля козацької еліти в Російській імперії.

Змістовний модуль 2. Україна в боротьбі за незалежність (XIX–XXI ст.)

1. Діяльність Кирило-Мефодіївського братства: перша спроба політизації українського руху та ідеї панславізму.

2. Порівняльна характеристика українського відродження в Галичині та Наддніпрянщині у другій половині XIX ст.

3. Михайло Грушевський та «Історія України-Руси»: роль історичної науки у формуванні національної ідентичності.

4. Аналіз Чотирьох Універсалів Центральної Ради: від вимог автономії до проголошення повної незалежності.

5. Феномен Української Держави Павла Скоропадського: здобутки та прорахунки гетьманського режиму.

6. Злука УНР та ЗУНР 1919 року: історичне значення Соборності та причини невдачі втримати єдиний фронт.

7. Політика «коренізації» (українізації) 1920-х років: здобутки «Розстріляного відродження» та причини згортання курсу.

8. Голодомор 1932–1933 років як інструмент упокорення нації: аналіз передумов та демографічних наслідків.

9. Український вимір Другої світової війни: роль українців у лавах Червоної армії та в національному підпіллі (УПА).

10. Дисидентський рух 1960–1980-х років: аналіз діяльності Української Гельсінської групи та боротьби за права людини.

11. Шлях до 24 серпня 1991 року: від «Декларації про державний суверенітет» до Всеукраїнського референдуму.

12. Будапештський меморандум: аналіз системи міжнародних гарантій безпеки України та причин їх неефективності.

13. Порівняльний аналіз Майдану 2004 року та Революції Гідності 2013-2014 рр.: спільне, відмінне та вплив на суспільство.

14. Російська агресія проти України (з 2014 р.): етапи гібридної війни та трансформація українського війська.

15. Україна в умовах повномасштабного вторгнення: консолідація нації, волонтерський рух та міжнародна підтримка.

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Історія України» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання належної якості;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Історія України» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та

авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела інформації.

Основна:

1. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України (рівень стандарту): підручник для 10-11 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ: Ранок, 2023-2024.
2. Історія України: підручник для студентів закладів фахової передвищої освіти / за ред. О. В. Буркальцевої. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 320 с.
3. Коляда І. А., Срібняк І. В. Історія України: Навчальний посібник для підготовки до семінарських занять. Київ: Видавництво «Знання», 2021. 248 с.
4. Методичні рекомендації щодо дотримання академічної доброчесності при написанні дослідницьких робіт з історії України / уклад. С. В. Петренко. Електрон. текст. дані. Житомир, 2023. 110 с.
5. Пометун О. І., Гупан Н. М. Історія України: посібник для підготовки до НМТ/ЗНО. Київ: Оріон, 2024. 420 с.
6. Україна: від давнини до сьогодення. Навчальний атлас-довідник / за ред. В. Г. Бойка. Київ: Картографія, 2023. 156 с.

Додаткова:

1. Артюхов А. Є. Академічна доброчесність в історичних дослідженнях: від джерел до висновків. *Вісник СумДУ (Серія: Гуманітарні науки)*. №1, 2023. С. 12–19.
2. В'ятрович В. М. (Наша) історія. Постскрипtum: як розрізняти факти та маніпуляції в історичному наративі. Київ: Наш Формат, 2021. 280 с.
3. Киридон А. М. Культура пам'яті та політика історії: методологічні орієнтири для студентської молоді. *Електронний науковий журнал «Україна: минуле, сьогодення, майбутнє»*. №2, 2022. С. 45–58.
4. Назаровець М. С. Цифрові архіви та бібліографічні менеджери: як автоматизувати роботу з історичними першоджерелами. *Бібліотечний форум*. №1 (27), 2023. С. 20–25.
5. Плохій С. М. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: КСД, 2022. 496 с.
6. Рижко О. М. Плагіат та фальсифікація історичних подій: методи виявлення та запобігання. *Інформаційне суспільство*. №36, 2023. С. 34–41.
7. Чорнобай О. Л. Мистецтво наукової аргументації в історичних есе: логіка та доказовість. *Вчені записки Університету «КРОК»*. №1 (68), 2023. С. 140–148.

Інформаційні ресурси:

1. Електронний архів українського визвольного руху. URL: <https://avr.org.ua>
2. Інститут історії України НАН України. URL: <http://history.org.ua>
3. Український інститут національної пам'яті (УІНП). URL: <https://uinp.gov.ua>
4. Музей становлення української нації (віртуальні екскурсії). URL: <https://www.museumsun.org/>

5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Цифрова бібліотека "Україніка" – оцифровані стародруки та газети минулих століть. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Платформа Prometheus. Онлайн-курс «Новітня історія України: від початку XIX ст. до сьогодення». URL: <https://prometheus.org.ua/>
7. Проєкт "Лікбез. Історичний фронт" (розвінчання історичних міфів). URL: <http://likbez.org.ua/>
8. Цей день в історії. Проєкт з верифікованою хронологією подій та коротким описом їхнього значення. URL: <https://www.jnsm.com.ua/h/>
9. Local History (Локальна історія). Найкращий мультимедійний ресурс про минуле України: подкасти, відеоінтерв'ю з очевидцями та унікальні фото. URL: <https://localhistory.org.ua>